

Skijaški *skokovi* u Gorskotaru i na - Sljemenu

Uvaženi češki sokolaš i skijaš Anton Šajner dolazi u Zagreb potkraj 1912. godine i skija na Plešivici, a na Sljemenu prvi put Zagrepčanima pokušava demonstrirati skijaške skokove

Piše: **DAMIR ŠKARPA**

U Hrvatsku je skijaški sport došao **1893. kada je Franjo Bučar donio prve skije iz Švedske te oformio skijašku sekciju pri Prvom hrvatskom sklizačkom društvu u Zagrebu.**

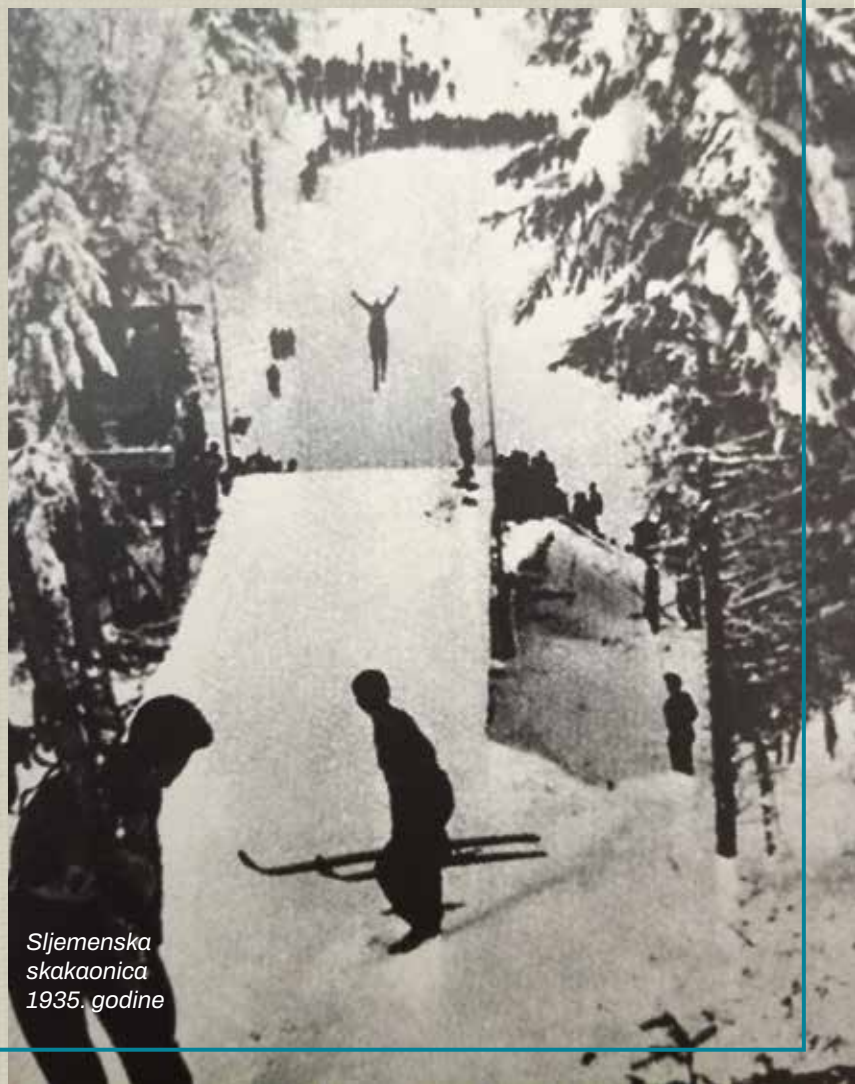
Najzastupljenije je bilo skijaško trčanje, dok alpske discipline još nisu bile poznate. Hrvatski športski savez zadužuje 1911. istaknutog skijaša i člana Izvršnog odbora Stevana Hadžija da izradi skijaški pravilnik, među ostalim i za skokove, prilagođen hrvatskim prilikama. Na svojoj skupštini u lipnju 1912. HŠS prihvaća Hadžijev pravilnik i on postaje obavezan za sve skijaše.

Uvaženi češki sokolaš i skijaš Anton Šajner dolazi u Zagreb potkraj 1912. i skija na Plešivici, a na Sljemenu prvi put Zagrepčanima pokušava demonstrirati skijaške skokove. No do toga, uslijed nezainteresiranosti, ipak ne dolazi. Nakon Prvog svjetskog rata, prvi hrvatski predstavnici na prvenstvu Jugoslavije u veljači 1921. u Bohinjskoj Bistrici bili su **trkač na skijama Dušan Zinaja (HAŠK) i Pavle Jaroš (Concordia) koji je slovio za najboljeg tadašnjeg državnog klizača.** Oba su ostala bez plasmana – prvi zbog loma skije, drugi zbog padova.

SKAKAONICA NA SLJEMENU

Proći će još neko vrijeme dok ponovno ne zaiskri ideja o gradnji skakaonice na Sljemenu. Svoje usluge u toj ideji koju najizdašnije gura dr. Ivo Lipovšćak, nudi norveški skijaš i učitelj skijanja Thorleif Hansen.

Oba skijaška zanesenjaka prionuše izradi nacrtu i kad su ga dovršili, počeli su se natezati s gradskom vlasti oko lokacije. Prvotna zamisao je bila Velika skakaonica kod Rauchove lugarnice, međutim to je otpalo. Grad je nudio „utješnu lokaciju“ kod Tomislavova doma na kojoj bi se izgradila manja školska skakaonica i koju bi mogla koristiti i djeca. To je prihvaćeno, no ni to nije bilo duža vijeka jer je iznenadni zimski olujni vjetar ubrzo uništio napravljenu konstrukciju skakaonice.

Sljemenska skakaonica 1935. godine

Ipak, uskoro je skakaonica konačno ugledala svjetlo dana zahvaljujući sinergiji Mladena Maravića, člana Ski kluba Zagreb i ing. Zvonka Badovinca. Njihovu inicijativu prihvatio je tada Zagrebački zimsko-športski podsavez (ZZŠP) i prionulo se gradnji dviju skakaonica - jedna 40-metarska i druga manja za treniranje. Otvorenje skakaonica zbilo se 13. siječnja 1935. kod

Činovničke livade na Medvednici. Sportski tisak sa velikim zanimanjem prati otvaranje druge hrvatske skakaonice (prva je godinu ranije izgrađena u Mrkoplju) i najavljuje prekretnicu u tom sportu. Svečanosti su nazočili čelni ljudi jugoslavenskog i zagrebačkog sporta Hadži, Bučar i Mirko Pandaković.

Odmah nakon otvaranja skakaonice, organizirano je i prvo natjecanje u skijaškim skokovima na Sljemenu, a pobjedu je odnio Ljubljčanin Tone Dečman s daljinom 34 metara. Najbolji zagrebački i hrvatski skakač bio je Vladimir Topali doskočivši na 23 m završivši pri kraju ukupnog poretka.

Sljemenska skakaonica unatoč optimističnim najavama nikad nije u potpunosti zaživjela. Do početka Drugog svjetskog rata održano je još nekoliko natjecanja, s prvenstvom Jugoslavije (4. i 5. veljače 1939. u organizaciji SK Marathon) kao vrhunacem. Slovenski natjecatelji već uvelike skaču i do 40 m, a hrvatski uglavnom pri doskocima padaju i ostaju bez plasmata. Za vrijeme NDH sljemenska skakaonica je i dalje aktivna. Na njoj se održavaju državna prvenstva, pa tako na prvom, održanom 1942. godine, uvjerljivo slavi Franjo Franta Dvoržak s apsolutnim rekordom hrvatskih skakača, skokom od 29 metara.

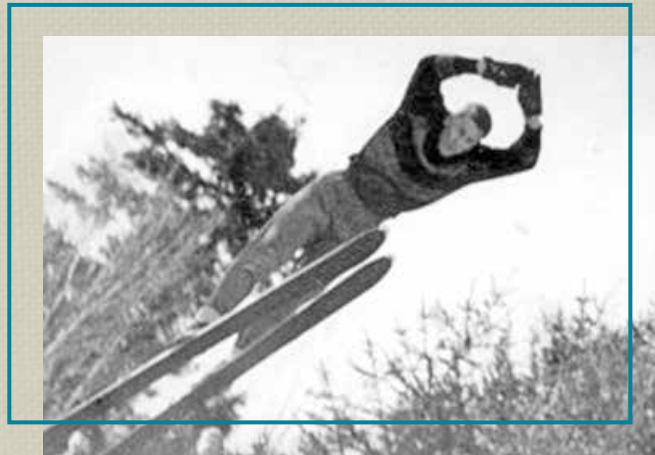
Članovi skijaške sekcije sportskog društva Polet u Zagrebu 1948. izgrađuju malu 12-metarsku skakaonicu na briježu iznad košarkaškog igrališta na Tuškancu. Prizorište je bilo iznimno posjećeno, mladi su rado dolazili tamo rekreirati se, družiti i zabavljati. No, nekog trajnijeg efekta u smislu omasovljenja natjecateljskog skakačkog sporta u Zagrebu nije, nažalost, imala...

Posljednje natjecanje na sljemenskoj skakaonici dogodilo se u siječnju 1960. u sklopu Kupa Medvednice u skijaškim skokovima, a već 1964. godine dolazi kraj. **Posljednji koji je skočio na ovoj skakaonici bio je slovenski as i tadašnji svjetski rekorder (140 m na Planici) Jože Šlibar koji nije uspio srušiti sljemenski rekord Hrvata Josipa Šporera od 41 m pa je ta daljina i danas rekord „zagrebačke velikanke“.**

JOSIP ŠPORER – NAJBOLJI NAŠ SKAKAČ SVIH VREMENA

Skijanje u Gorskom kotaru ima svoju tradiciju. Posebno se to odnosi na klasične discipline skijaškog trčanja - skokove i nordijsku kombinaciju. **Ivo Lipovšćak i Ante Pandaković, pioniri hrvatskog zimskog sporta, prvi su otkrili neopisive čari Gorskog kotara zimi,** pod snijegom, uočivši izvrsne gotovo idealne uvjete za razvoj skijanja upravo u tom kraju. Tako su u Mrkoplju organizirali 1912. prve tečajeve skijanja, a potom i prva službena natjecanja. No, **skijaški skokovi posebno su utkani u srca Gorana. Iz ovog gorskog kraja dolazi i najbolji hrvatski skijaški skakač svih vremena Delničanin Josip Šporer.**

Prvi objekt namijenjen skijaškim skokovima izgrađen u Hrvatskoj bila je drvena konstrukcija 40-metarske skakaonice izgrađene 1934. u Mrkoplju. Ubrzo nakon toga izgrađena je nova 40-metarska skakaonica, ukupno treća u Hrvatskoj - na Vučniku u Delnicama koja je

Najbolji hrvatski skijaški skakač svih vremena Josip Šporer

Sljeme - mala skakaonica za vježbu na Činovničkoj livadi

otvorena 1. ožujka 1936. Za gradnju ove skakaonice najviše zasluga pripada ljekarniku i predsjedniku skijaško-planinarske sekcije Goranina Maksu Jelineku. Bilo je to kultno mjesto za sve Delničane i ostale Gorane naklonjene skijaškim skokovima.

To je početak rivalstva Zagrepčana i Delničana, a na prvom natjecanju slavili su gosti iz Zagreba zahvaljujući Vladimiru Topoliju koji skače svojih standardnih 23,5 m. U prosincu 1936. na mrkopaljskoj skakaonici skače Norvežanin Jahr postižući rekord od 46 m, najduži skok dotad u Hrvatskoj. Tih godina, ali općenito prije i kasnije u Hrvatskoj, traje problem stručnog kadra u nordijskim disciplinama posebno u skijaškim skokovima. U Mrkoplju braća Polić pokušavaju riješiti problem gradnjom privatne 30-metarske skakaonice nadomak Delnica u Lazićima. Nju koriste mlađi uzrasti, ali sve prekida Drugi svjetski rat...

LITERATURA:

R. Cvetnić: 110 godina skijanja u Zagrebu i Hrvatskoj, Pop@Pop, Hrvatski skijaški savez, Zagreb 2004.
Z. Jajčević: 100 godina skijanja u Zagrebu 1894-1994., Zagrebački skijaški savez, Zagreb 1994.
M. Krmptić: Kraljica delničkog sporta, Sušačka revija br. 60., Klub Sušačana 2006.
www.novilist.hr/regija/josip-sporer-pepi-ide-u-kuglacku-mirovinu-u-83-godini-zivota